103691 - Bir Kadın Bir Başka Kimseye Bir Hayvan Verdi. Sonra Alan Kimse Bu Hayvana Eziyet Etti. Bu Nedenle (Veren) Kadın Günah İşlemiş Olur mu?

Soru

Şayet bir işi yaparken benim niyetim halisse ancak ondan kaynaklanan sonuç haramsa ne olur?

Mesela; sahip olduğum bir hayvanı iyi bakılması için başkasına verdiğimde, sonradan da o kimsenin hayvana karşı muamelesinin kötü olduğunu fark ettiğim durumda günahkar olur muyum?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Sen hayvanı başka bir kişiye verdin, o kişiye ona iyi bakması tavsiyesinde bulundun fakat o kişi hayvana kötü muamele etti; bu durumda sen günaha girmezsin. Ancak sen onun hayvanlara kötü davrandığını biliyorduysan veya senin zannınca büyük ihtimal onun senin tavsiyeni yerine getirmeyeceği senin zannınca büyük ihtimal idiyse bu durumda sen günaha girmiş olursun. Çünkü bu konunun içinde harama yardım etme ve harama imkan sağlama vardır. Eğer hayvanı eziyetten kurtarıp geri almak mümkün olursa o zaman senin onu alman gerekir.

Bir kimsenin niyeti düzgün olup mübah olan bir hususta tasarrufta bulunmuşsa velev ki o hususun üzerine haram olan bir iş bina edilmiş olsa bile asıl olan o kimsenin (ilk tasarruf sahibinin) günah kazanmamasıdır. Ancak başkası tarafından haram olan bir işte kullanılacağını kesin olarak bilirse veya buna dair kendisinde zannı galib oluşursa o zaman haramda kullanacak kişiye haram olan hususta yardımcı olması mümkün olmaz. Bu hususu fıkıhçılar; içki yapacağını bildiği bir kimseye üzüm satmak, silahı haramda kullanacağını bildiği bir kimseye silah satma ile örneklendirmişlerdir. Dolayısıyla bir şeyin satımı aslen mübah olup da lakin onu satın alanın haramda kullanacağı kesin olarak bilirse veya zannı galible bu kanaatte olursa onu o kişiye satmak caiz değildir. Bunun husus ödünç konusunda da geçerli olduğunu savunmuşlardır. Bu nedenle haramda kullanılacağı bilinen

bir şey ödünç verilemez. Mesela o kapta içki içecek kimseye kap/bardak ödünç vermek, o bıçakla domuz kesecek kimseye ödünç bıçak vermek veya o evde haram işleyecek kimseye evini emaneten vermek (kiralamak) gibi. Bu hususstaki zannın galip olmasıyla kasıt kesin bilgiye yakın olandır. Bu nedenle yapılan bir işin üzerinde haram bir hususun gerçekleştirileceğine dair zannı galib olursa (onu vermek/yapmak) caiz olmaz.

el-Muğnî, 5/131; *Hâşiyetü'd-Düsûkî*, 3/435; *Metâlibi Evla'n-Nehy*, 3/426, eserlerine bakılabilir.

Özetle haramı (bizzat) yapmak da o işin üzerine -velev ki başkasının yapması bile olsa- o kimsenin haram işleyeceğine dair zannı galible kanaat edilen bir işi yapmak da caiz değildir.

Allah en iyisini bilir.